

NAUČNÁ STEZKA KLONK

KONĚPRUSKÉ JESKYNĚ - KLONK - SUCHOMASTY - BOREK

ČERVENÝ LOM U SUCHOMAST

Jámový lom se nachází na jižním svahu návrší Kobyla na území Chráněné krajinné oblasti Český kras, východně od silnice Koněprusy-Suchomasty. Lom je významný tím, že zde byl paleontologem Ivem Chlupáčem v roce 1957 stanoven stratotyp, tedy vybraný vzorový geologický profil pro samostatnou stratigrafickou jednotku zvanou suchomastské vápence. Suchomastské vápence jsou zřetelně vrstevnaté, červené a šedé. Mají uzlovitý povrch vrstevních ploch. Obsahují 87-96 % CaCO_3 . Jsou převážně zrnité s hojnou drť z kamenělin zvaných lilijce. Obsahují i další z kameněliny, např. trilobity či ramenonožce. Suchomastské vápence se vytvářely ve starších prvohorách, ve spodním devonu v mělkovodním mořském prostředí a vyskytují se pouze v koněpruské oblasti.

Červený lom

V dobývacím prostoru Suchomasty se v minulosti těžil suchomastský vápenec pod technickým názvem suchomastský mramor. Ten se rozlišoval na několik typů: ohnivě červený až narudlý Kardinál, růžovočervený až modrošedý s bílými kalcitovými hnízdami a žilkami rouge national, či šedorůžový s bělavými obláčky rouge royale tchéque. Trvanlivý, pevný, dokonale leštitelný suchomastský vápenec se používal na kamenicko sochařské práce, obklady, ozdobné zboží jako např. vázy, těžitka, podstavce aj. Používal se také na hrubé kamenické práce, obrubníky, patníky aj. Odpad při výrobě kvádrů, který činil 50 až 60 %, se využíval pro stavební účely a na štěrky. Suchomastský vápenec byl použit v Praze např. na podstavce pod poprsí ve foyer Národního divadla, v Černínském paláci, v Obecním domě (zábradlí, schodiště) či na broušenou dlažbu v chrámu Svatého Víta. Dále na oltáře na Svaté hoře v Příbrami, aj. Vápenec se těžil do bloků, takže se rozpojoval pomocí palic a klínů či odvrtávacími soupravami. Z trhacích prací byla používána hlavně nevýbušná směs Cevamit. Klasické trhací práce se používaly jen zřídka. Lom je velmi starého data, písemně je těžba doložena z roku 1828, ale těžilo se zde jistě již mnohem dříve. Lom často měnil majitele, těžba zde skončila a skončila v 70. letech 20. století.

Ve výplních zkrasovělých puklin byly v Červeném lomu nalezeny zbytky třetihorní (miocenní) subtropické stepní a lesní fauny, např. křečkovití hlodavci, plši, tapíři, nosorožci, jelenovití, koňovití a krunýře želv.

Lom Kobyla - očkavský přesmyk

Zastavení naučné stezky

1. Koněpruské jeskyně	8. Malá vyhlídka - Klonk
2. Kobyla a Červený lom	9. Na Voskopě
3. Posezení v lese	10. U rybníka
4. Přírodní rezervace Na Voskopě	11. Kaplička
5. Vápenka	12. Zámek
6. Mýtina u posedu	13. Kostel Borek
7. Vyhlídka	14. Borek

LOM KOBYLA

Lom je součástí Přírodní rezervace Kobyla, vyhlášené v roce 1999 a rozprostírající se na ploše 20,5 ha. Lom se zároveň nachází v 1. zóně Chráněné krajinné oblasti Český kras. Je to také část území Evropsky významné lokality Zlatý kůň.

Jde o velmi starý jámový lom. Vápence zde těžila Pražsko-železářská společnost a do Králova Dvora je dopravovala malodráhou KBK (Koněprusy-Beroun-Králov Dvůr). Slivenecký masivní bělorůžový vápenec se využíval ve vysokých pecích, k saturačním a metalurgickým účelům, pro chemickou výrobu, na vápno, ke stavebním účelům, na moučky a drtě aj. Těžba zde byla ukončena v roce 1929. Strojní zařízení bylo demontováno a lom byl ponechán přirozenému vývoji. Nyní zde dochází ke spontánnímu zarůstání a osídlování lomu živými organismy. Tento proces nazýváme ekologickou sukcesí. V lomu je odkryta tektonická porucha zvaná očkavský přesmyk. Vznikla na přelomu starších a mladších prvohor během variského vrásnění, které postihlo téměř celou Evropu. V lomu na Kobyle byly na devonské masivní obtížně vrásnitelné slivenecké vápence od severu nasunuty lépe vrásnitelné starší vrstvy, konkrétně devonské vápence lochkovského souvrství a dokonce i silurské vápence požárského souvrství. Tektonická porucha se v koněpruské oblasti táhne východozápadním směrem a má délku až 1 km.

Těžbou v lomu byly odkryty jeskyně, např. 20 metrů dlouhá Zlomená sluj v jejíž stropní části je patrný očkavský přesmyk. V Chlupáčově sluji se našly kosti savců z poslední doby meziledové a kamenné nástroje ze starší doby kamenné. V této jeskyni bádá zejména Jaroslav Petrbok, kterého připomíná pamětní deska u ústí štoly.

Lom poskytuje útočiště vzácnějším rostlinám a živočichům. Vyskytuje se zde ohrožená pampeliška bavorská (*Taraxacum bavaricum*), která jinde v Českém krasu neroste. Lomové stěny jsou vhodným hnízdištěm pro poštolku obecnou (*Falco tinnunculus*) i pro výra velkého (*Bubo bubo*).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

